

Sáttmálin verður ikki hildin

Meðan menn biða eftir pengum, sum teir eftir sáttmálanum eiga, sigur formáðurin í FF í eini blaðgrein til formansvalið:

«Nú byrjar at mala grovari hjá Dánjal J. Jørgensen. Fyrst skal bert sigast, at vit eins og onnur feløg gera okkara ítarsta fyrri at sáttmálin skal verða hildin».

Men nú kemur enn eitt dømi til sjóndar í 14. September, har maður kærir sína neyð, tí at hann fær ikki pengar fyrri arbeidd, sum hann hevur gjørt. Hann visir á, at sjálvt Fiskimannafelagið ikki megnar at hjálpa honum.

Men eg fari at halda fast við, at er vilji frá Fiskimannafelagnum til at hjálpa manninum, so kann tað. Tað er bara ein spurningur um at krevja pengarnar og seta tiltøk í verk, um pengarnir ikki verða goldnir!

Ein langfaramaður skivur eisini um tilgerð av reiðskapi og visir til sáttmálan. Hann visir á tað sama, at sáttmálin er einki verður, um hann ikki verður hildin. Um avrokningina sigur hann, at hon

sær vitandi ongantið kemur til røttu tíð, men at menn biða í meira enn hálvt ár eftir hýruni.

Eftirlátni bara skaðar

Hetta er tað, sum ger virðingina fyrri sáttmálanum litla. Eg má geva báðum hesum monnum rætt í, at um hetta skal vera framferðarhátturin hjá FF, so er tað ein ússalig hjálp hjá fiskimanninum, og so er ein spurningur, um tað ikki var betri at eingin sáttmáli var...

Óli skrivar í svarinum til Mikkjal Dánjalson, at hann er fegin um, at tað stórt sæð hevur verið friður á arbeidsmarknaðinum í 18 ár. Men eftir tí, sum vit hoyra frá hesum monnum, og tí, sum annars er kent millum fiskimenn í síni heild, so hava reiðararnir forvunnið væl burturúr hesum friði, tí sum Terji sigur: «... skiparar og reiðarar kunnu skalta og valta við fólk, sum teimum lystir, uttan at tað fær nakra avleiðing fyrri teir, sjálvt um teir sólarlært bróta sáttmálan».



Jákup sigur:

«Mær vitandi hevur eingin dekkari eystanfyrri fingið eitt klovið oyra fyrri hetta arbeiði (tilgerð av reiðskapi). Roynet hevur verið at sent rokning, men svarið er: Ert tú ikki nøgdur, so finn tær annað arbeiði».

Hetta veit Óli fullvæla.

Telefonin sum kimar

Eg havi vist á, at tað er eins tungt at ringja til Føroya Fiskimannafelag, sum til eina almenna skrivstovu og ein reiðara. Óli svarar altur, at telefonin kimar allan dagin.

Tað er bara so litil uggi, fyrri ikki at siga hjálp, tá kimmingin ikki gevur nakað úrslit. Tað er hetta, sum ger tað tungt at ringja!

So tað er ikki burturvið, sum Jákup sigur í grein síni, at vit kunnu seta okkum spurningin, um FF er eitt fakfelag ella ein hagtals/studningsstovnur.

Tí fari eg at taka avbjóðingina í álvara: At gera FF til eitt sterkt fakfelag, sum verjur tann rætt, vit hava vunnið og sum av síni styrki er betur fært fyrri at vinna betri sémdir, um mær fellur í lut at sita á Bryggjubakka eftir tann 31.

Dánjal Jákup Jørgensen

Egningarmaskinan

— ein svartur blettur í sáttmálanum

Mikkjal Dánjalson ger vart við eitt sera stórt misstak, sum er gjørt av Føroya Fiskimannafelag í sáttmálanum. Egningarmaskinan er eitt talandi dømi um hetta misstak, men vandi er fyrri, at meira kann henda í so máta.

Í sáttmálanum stendur tyðuliga og klárt, at rationaliseringar, sum verða gjørdar umborð á skipini, skulu gjaldast av báðum partum. Orðini eru eitt sindur vakrari: «Møguligar rationaliseringar skulu koma bæði reiðara og manning til goðar».

Partarnir skulu í hvørjum føri sær í goðari tíð taka upp samráðingar um slik tiltøk, aðrenn tey verða sett í verk...

Gáva til reiðararnar

Egningarmaskinan er í hesi grein í sáttmálanum

anum ein gáva til reiðararnar. Á flestu skipum man hon vera afturgoldin fyrri langari tíð síðani. Men fiskimenn gjalda framvegis fyrri hana til reiðarið.

Enn er egningarmaskinan ein dømi um rationaliseringar, sum báðir partar skulu gjalda. Men sáttmálin bjóðar reiðarunum til samráðingar um at taka fleiri ting við.

Neyvan finnst fiskimenn, sum taka undir við hesi grein, men hon stendur í sáttmálanum, og tann maður, sum stoð á odda fyrri felagnum, tá hesin svartu blettur kom í sáttmálanum, situr við róðrið í dag.

Hvat hendir so, tá reiðararnir krevja fleiri rationaliseringar umborð, sum fiskimenn skulu vera við at gjalda?

Dánjal Jákup Jørgensen

siggja, at skúlaskiparnir, lesiætlanir og myndugleikar hava sína skuld.

Her skal tó visast á ein móguleika, sum lærarar hava til sjálvir at royna sínar hugsanir um at stimbra móðurmálsundirvisingina í skúlanum: Tað ber til at skipa tiltøk á móðurmálsøkinum, ið kanska liggja uttanfyri verandi lesiætlanir og skúlaskipan, sum royndar- og menningar-tiltøk, t.d.

1). Undirvisingin í donskum byrjar í 4. flokki, timarnir, ið tá verða leysir í 3. flokki, verða brúktir til føroyskt ella til føroyskt og sang/tónleik/evning/leik.

2). Tað hendir seg, at flokkar nýta danskar bókur í kunningarfakunum; um so er, kann tímatalið í donskum skerjast — og í føroyskum samsvandið skjast, — helst sum samarbeiði millum

danskt-lærarar og kunningar-lærarar.

3). Á øllum aldurstigum flyta 1 ella 2 tímar frá donskum til føroyskt.

4). Byggja upp lesi- ella skrivi-verkstaðir á øllum aldurstigum við bert føroyskum tilfari.

5). Føroyskt-lærararnir skipa skeiðlesingar á skúlanum við tí endamáli at styrkja, endurnýggja og nútímansegra frálærana í føroyskum — og hugskotini og úrslitini frá hesum lesirum verða ferd út í verk í føroyskt-tímunum.

6). Slíkir lærarabólkar kunnu eisini gjørt «vnis-pakkar» við tilfari, ið aðrir lærarar kunnu brúkt, helst til tvørfakliga undirvising í føroyskum, kunningarfakunum og sang/evning.

7). Danskt verður valgrein í framhaldsdeildini ella partum av henni — og eykafrálærara í føroyskum verður eisini ein valgrein,

henda eykafrálærara skal sjálvandi vera óðrvisi skipað og spennandi, t.d. sum blaðutgáva, ljóðbands- ella sjónbandsframleiðsla e.a.

Summi av hesum uppskotum kunnu tykjast ikki sørt partapolitisk, men soleiðis skulu tey ikki fatast, bert er hesin spurningur um javnvágina millum føroyskt og danskt eitt vanligt kjakvevni á lærarafundum, og við eini royndarskipan á hesum øki í onkrum skúlum hevði borið til at vist, um tiltøk at styrkja móðurmálið nýtast at hava ringar avleiðingar fyrri kunnleikan í donskum.

Sjálvandi ber eisini til at økja lærutíðina í føroyskum uttan at skerja hana í donskum, men tá fer tað at økja lønartímatíð, og tað verður helst torført at fáa iðgjøgnum í hesum tíðum, tá allir politikkarar vilja spara.

Og fyrri alt tað ber neyvan til at leingja skúlatíðina hjá børnunum uttan at leggardagurin verður tikin aftur í brúk.

Til seinast skal trívast aftur í tað, sum sagt var eitt sindur speiandi í fyrstuni um sjálvrannsakan: undirritaði trýr uppá, at lærarin sjálvur og hansara hugburður og arbeiði hevur sterri tyðning enn lesiætlanir, skúlaskiparnir, lógir, skúlabygningar, bókur og frálærutilfar til samans.

Vónandi fara nakrir lærarar og skúlar at nýta teir móguleikar, ið eru fyrri royndar- og menningarvirksemi í fólkaskúlanum, til tess at styrkja stóðu móðurmálsins, tað fer at geva ávekstur á øllum økjum í samfelagnum, eisini í vinnulívinum, í minstalagi fram til ár 2088!

Thorben Johannesen

